

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. LXXII. Vtrùm exemptio à solutione decimarum acquiri possit per incolas alicujus loci contra Ecclesiam, sive ex consuetudine, sive ex præscriptione? Et quæ sit in hac materia præscriptionis, & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

mentis. Maynard. lib. 4. cap. 5. num. 4. Bouchel. in sum. benef. in verb. *marriage*, in princip. quod ego, nec multa alia Concilio minus conformia non propono decisivè: quia me remitto determinationi Sanctæ Matris Ecclesiæ; sed refero duntaxat quod in Gallia ex Regiis ordinationibus, aut alijs solet observari: nihil approbans, nec condemnans, nisi quod approbatur, vel condemnatur à Sancta Catholica Romana Ecclesia.

8 Alio etiam ex capite matrimonium de quo agitur, nullum declarabitur in Gallia: quia contractum fuit à filiofamilias absque consensu paterno; imò contra illius expressam voluntatem: qua de causa, matrimonia in Gallia nulla declarantur & irrita; bene aut malè, non decido; sed de hoc adsum expressæ ordinationes antiquæ, & recentes; quibus matrimonia sine consensu parentum contracta declarantur invalida. † Et quamvis adsit aliqua exceptio pro masculis ætatem 30. annorum excedentibus, tenentur tamen ipsi filii petere à patre licentiam per instrumentum publicum: ut testatur Mosnier aux *alliances du droit François*, in verb. *Marriage*, num. 4. quamvis Peleus per ipsum allegatus lib. 3. action. forens. 25. dicat fuisse judicatum, filium ætatis 31. annorum, qui sine consensu patris uxorem duxerat, satisfecisse muneri suo, veniam admittæ culpæ à patre postulando. Ordinatio tamen requirit, ut filius major 30. annorum utatur debita diligentia, ut patris consensum & consilium obtineat.

9 Tertia nullitas propositi matrimonij consistit in eo quod sine assensu proprii Parochi conjugis Catholici, fuit celebratum; nec observatæ fuerunt consuetæ formæ, per conjugem hæreticum inter similes præsentatæ religionis homines servari solitæ: quæ nullitas est inevitabilis in Gallia ex ordinatione Blesensi artic. 40. In hoc siquidem casu, cum diversæ religionis sunt conjuges, solemnitates ex utraque parte intervenire debent; quamvis si ambo essent Catholici, sufficiat assensu Parochi unius ex conjugibus: ut notat Barbof. in decis. Apost. cap. 465. n. 17. & in tractat. de officio Parochi, cap. 21. n. 45. † At verò futuris conjugibus, diversam religionem professentibus, assensu proprii Parochi illius qui catholicus erat, omnino erat necessaria, ut Parochus ipsius conjugis catholici traheret ad se personam conjugis hæretici per connexionem, & illo casu conjugium redderetur licitum, & matrimonialis cum hæretico communicatio: ut dicit Basil. Pont. de matrim. Cathol. cum heret. §. 1. n. 7. in fin. Cessat enim ratio propter quam Doctores existimant, præsentiam unius ex Parochis, nempe mariti, vel uxoris, sufficere: quia nimirum Parochus ratione jurisdictionis quam habet in unum ex contrahentibus, habet quandam speciem autoritatis Parochialis erga alium. Quia licet (ut dictum est) conjux catholicus contrahere possit matrimonium cum sui Parochi assensu qui trahit ad se personam hæretici, respectu illius, qui est de sua Parochiali jurisdictione; attamen respectu ipsius hæretici, qui non vult illum agnoscere in Parochum, & ab ejus autoritate Parochiali se exemptum esse existimat, & proficetur; fieri non potest ut solemnitati dicatur satisfactum, nisi servatis solemnitatibus per ejusdem professionis personas

12 consuetis, & requisitis. † Hoc igitur matrimonium nullum erit declarandum, non solum in Gallia, sed etiam in terris summo Pontifici immediatè subiectis, attento defectu insanabili assensu proprii Parochi, & testium, prout per plura arresta fuit declaratum: ut testantur Addit. ad Louet. Ludou. Bell. Bouchel, & alij superius citati. Maynard. lib. 4. cap. 5.

remarques du droit François, in verb. *marriage*, num. 4.

Neque potest prætendi tacita hujus matrimonij ratificatio, sub eo prætextu quod isti asserti conjuges per spatium plurium annorum in figura matrimonij simul cohabitaverint. † Quia ratificatio subsistere non potest, nisi observatis formis & solemnitatibus, quæ in ipso matrimonio intervenire debuerant; in ipso inquam actu matrimonij, & non post ipsum. Bald. in l. observari, §. final. num. 3. ff. de offic. Procur. Felin. in cap. cum dilecta, num. 8. versic. & ideo, ex de rescript. & ratificatio non potest habere effectum retroactivum, quando non reperit initium validum: quia non valet ut ex tunc, sed ut ex nunc, & dicitur novus: Surd. decis. 70. num. 14. † Et propterea solemnitates omnes requisitæ in celebratione matrimonij, requiruntur etiam in illius ratificatione. Socraph. decis. 1242. numero 2. & in terminis matrimonij declaratum fuit apud Ludov. decis. 395. numero 6. & seq. † Non enim potest fieri retroactio, quando nullum reperitur initium conferabile. Rot. apud Ludov. d. decis. 395. numero 12. post Bald. in l. final. sub numero 2. Cod. ad Velleum.

Supradicta confirmantur ex diversis facti circumstantiis, quæ in simili materia considerari debent, veluti si ageretur de personis inæqualis conditionis, aut aliis id genus, de quibus Ludov. Bell. d. consil. 224. numero 10.

Notandum tamen est, quod apud nos qui summo subditi immediatè summo Pontifici, nec defectum consensu patris, nec denunciationum, reddit nullum matrimonium; sed tamen Parochus qui nullis factis denunciationibus procedit ad matrimonij celebrationem, puniatur pœna suspensionis ad matrimonium: cap. cum inhibito 3. §. final. de clandest. dispensatione. Barbof. de offic. Parochi, cap. 21. num. 27.

CAPUT LXXII.

Utrum exemptio à solutione decimarum acquiri possit per incolas alicujus loci contra Ecclesiam: sive ex consuetudine, sive ex præscriptione. Et quæ sit in hac materia præscriptionis, & consuetudinis differentia. Quis utriusque effectus. De exemptione à decimis, tam à toto, quam à quanto. Utrum & quando decimæ sint de jure divino. Et an sufficiat loco decimæ, census annuum, aut quid simile in recognitionem Ecclesiæ præstari.

SUMMARIUM.

- 1 Decima, secundum opinionem Commensuratum sunt de jure divino; quod tamen non admittunt Theologi.
- 2 Veritas est, quod decima sunt de jure divini, & tenus respiciunt necessariam ministerium Ecclesiæ sustentationem, & non aliter.
- 3 Consuetudo valet solvendi aliqua jura, vel prestationes annuas loco decimæ.
- 4 Per solutionem alicujus annuæ prestationis, velatur Deo recognitio, & satisfactio præcepti Dei, quando talis est consuetudo.
- 5 Approbatur consuetudo solvendi Ecclesiæ aliquam fructus loco decimæ.

- 6 *Multis in locis, qui solvunt censum Ecclesie ex certis prædiis de eorum domino directo existentibus, sunt immunes à solutione decimarum.*
- 7 *Non valet consuetudo vel præscriptio juris exigendi decimas per laicos.*
- 8 *Ius tamen exemptionis à solutione decimarum laici præscribere possunt.*
- 9 *Qua sit differentia inter consuetudinem, & præscriptionem, quoad decimas.*
- 10 *Exemptio à decimis facilius acquiritur consuetudine, quam præscriptione.*
- 11 *Exemptio à decimis non acquiritur in præjudicium necessaria sustentationis clericorum.*
- 12 *Consuetudo favorabilior est præscriptione: ideo multis in locis adeest consuetudo solvendi fructus aliquos loco decima.*
- 13 *Origo decimarum non processit ex præcepto legis divine, sed ex liberalitate Christianorum, secundum sententiam nonnullorum.*
- 14 *Afferuntur textus, quibus probatur valere consuetudinem exemptionem à decimis.*
- 15 *Canonistarum opinio est suspecta materia decimarum, quia agitur de eorum interesse: ideo prævalere debet sententia Theologorum.*
- 16 *Exemptio à decimis in certis casibus, approbatur in Gallia.*
- 17 *Ex ordinatione Regia possessio juridica admittitur adversus solutionem decimarum.*
- 18 *Que requirantur in probatione consuetudinis exemptionem tribuentis à decimis in Gallia.*
- 19 *Præscriptio ex se sola, non sufficit ad acquirendam exemptionem à solutione decimarum; sed duntaxat tituli presumptione reborata.*
- 20 *Multum etiam potest ad acquirendam exemptionem à decimis probatio vocis, & fama publice.*
- 21 *Tituli presumptio fortior redditur ex temporis diuturnitate, si probetur scripturas communitalis propter bella, incendia, aut similes casus fuisse deperditas.*
- 22 *Concilium Lateranense non est quoad omnia ejus capita receptum in Gallia, quoad caput decimarum.*
- 23 *Explicatur Additio ad Louet litt. D. numero 9, in fin.*
- 24 *Ex mente Rota Romana, sola possessio immemoralis non est sufficiens ad decimas præscribendas, nisi probetur fama privilegij ante Concilium Lateranense.*
- 25 *Contraria tamen opinio servatur in Gallia, & approbatur à pluribus Doctoribus; nempe quod sufficiat præscriptio immemoralis.*
- 26 *Ecclesia contra Ecclesiam potest præscribere jus exigendi decimas, spatio quadraginta annorum.*

Communitas quædam Delphinatus contendebat se non teneri ad solutionem decimarum Ecclesiæ Cathedrali; nisi secundum morem consuetum, videlicet de certo genere fructuum; nec illam deberi de prædiis censum capitulo facientibus, de quibus à tempore omnem omnium memoriam excedente, nulla soluta fuerat decima. Capitulum de omnium fructuum genere, & de omnibus prædiis, etiam ad censum satis ab antiquo, decimas exigere solebat: super hoc consultus Dixi.

In primis quod licet magna sit inter Doctores controversia, utrum exactio decimarum sit de jure divino; affirmativam sententiam Canonistis tenen-

Tom. I. Pars I.

tibus, Theologis autem negativam, loquendo secundum legem Evangelicam: † verior tamen, & tutior est sententia distinguens; aut enim decimæ considerantur quatenus illis ministri Ecclesiæ indigent ad necessariam sustentationem, & hoc respectu decimæ sunt de jure divino: aut vero considerantur ultra id quod necessarium est ad sustentationem Sacerdotum curam animarum exercentium; & hoc respectu, non sunt de jure divino: & hæc est opinio receptorum, ut testatur Barboz. in cap. si aliquibus 32. num. 4. de decim. & de jur. Eccles. uni-ver. lib. 3. cap. 26. § 3. num. 64. versic. sed ego, & in tract. de offic. & potest. Pavoch. c. 28. num. 6. & 7. Theven. sur les Ordonnances Royaux, lib. 1. tit. 13. artic. 5. in verbis alleguer præscription. Expilly plaidoyé 33. num. 27. Fontanel, de pact. nuptialib. claus. 4. gloss. 19. part. 1. num. 8. & num. 31. & 36.

Rursus quando constat de consuetudine legitime præscripta non solvendi integras decimas, per tempus immemorabile; sed loco illarum solum fuisse censum, aut aliam annuam præstationem, talis consuetudo valida est, & sustineri debet, ac sine difficultate observari. Ideo si dicta communitas probet ex certis prædiis solui solitam certam scæni, aut aliorum fructuum quantitatem loco decimæ, manuteneunda est in illa consuetudine: cum non agatur de tota decima præscribenda; sed de quota: ut faterentur omnes per text. in d. cap. in aliquibus, § final. capit. commissum, capit. cum sint homines, capit. dilecti, de decim. capit. ad Apostolicæ, eod. titul. Rebuff. de decim. num. 46. † Ratio est, quia cum solvitur aliquid loco decimæ, satisficit præcepto divino, & præstat Ecclesiæ recognitio, quæ illi super omnibus bonis nostris debita est, Monet. de decim. capit. 5. numero 87. Rebuff. de decim. num. 46. † Quod etiam bene explicat Panormitan. in dist. c. in aliquibus, num. 8. versic. alij fuerunt in opinione, qui refert & approbat consuetudinem quorundam populorum Germaniæ, seu Theutonicorum, qui certam fructuum quantitatem Ecclesiæ, loco decimæ præstant: quam consuetudinem ex eo maxime tolerandam dicit, quod si multi colligantur fructus, si pauci, si nulli, semper eadem quantitas præstatitur.

Hoc etiam docet experientia in pluribus locis, & nominatim in hac civitate & Diocesi Avenionensi, ubi ab aliquibus capitulis observatur, quod prædia censum, vel partem fructuum præstant ipsi capitulo; & in quibusdam etiam locis Domino Archiepiscopo; nullam decimam omnino persolvunt. Atque ita in nonnullis antiquis transactionibus conventum vidi, & observatum scio; quod naturali æquitate nititur, ne videlicet ex eodem prædio duplex præstatio solvatur.

Tertio dixi verum esse, quod laici decimarum sunt incapaces, & ideo illas non possunt præscribere, quia sine possessione nulla datur præscriptio: non possunt autem laici decimas, quæ spirituales sunt, & à Sacramentorum administratione dependent, possidere; capit. causam 7. de præscrip. cap. prohiberi, de decim. Rebuff. in dist. tract. de decimis, quæst. 13. num. 77. & 78. Papon. lib. 1. tit. 12. arrest. 3.

Sed circa hanc regulam variae sunt opiniones: quidam enim existimant magnam esse differentiam inter eos, qui præscribere volunt jus exigendi decimas; & eos qui præscribere duntaxat volunt jus exemptionis, & immunitatis à solutione illarum: difficilius quippe est in primo casu præscriptio; quia agitur de jure spirituali, cujus laici sunt incapaces: at in secundo casu facilius, quia agitur

L de

de fructibus percipiendis, quorum sine dubio laici capaces sunt: ita distinguit & explicat Covarr. lib. 2. *variar. resol. cap. 17. num. 10.* Fontanel. *de pact. nuptialibus, claus. 4. gl. 19. part. 1. num. 39. & 40.*

9 Alii differentiam in hac materia statuunt inter prescriptionem, & consuetudinem; ut consuetudo locum habeat quando populus, aut alia personarum incertarum multitudo, non solet decimam solvere, aut saltem sub certis modis & formis, ac certa quota vel quantitate: prescriptioni verò locus sit, quando privata persona, seu etiam communitas, non uti communitas, sed uti persona privata, veluti pro bonis particularibus per ipsam communitatem possessis, tanquam ficta persona, Abbas in *cap. cum Ecclesia, num. 45. col. 8. de caus. poss. & propriet. Rebuff. dict. quest. 13. num. 45.* Moneta de *decim. d. quest. 4. num. 85.* plura D. Ludov. Bellus *consil. 46. & 47.*

10 Exemptionem à decimis populus acquirere potest facilius titulo consuetudinis, quam titulo prescriptionis: imò Doctores in hoc convenire videntur, quod vigore consuetudinis, laici titulum sufficientem exemptionis à solutione decimarum acquirere possint, non solum à quanto, sed etiam à toto: & hæc est Theologorum sententia, quam in hac materia sequi debemus: ut dicit Expilly in *loco superius allegato.* † Cui subscribunt etiam Jurisconsulti, dummodò Parochi, aut illi quibus decimæ debentur, habeant aliunde ex quo vivere possint: ut copiose docet Moneta in *dict. tract. quest. 4. num. 92. versic. quinimò.* Covarr. *dicto lib. 2. var. resol. cap. 17. num. 8. versic. quibus mehelele.*

11 Ratio præmissorum ex eo petitur, quod consuetudo habet vim legis humanæ; decimæ verò per legem humanam institutæ sunt, ut supra ex Theologorum sententia diximus *num. 1.* maxime juxta distinctionem allatam *num. 2.* quando videlicet Parochi habent unde vivere possint. Et in effectu in Italia, & in Græcia multis in locis, & alibi nullas solvi omnino decimas plurimi Doctores testantur: & inter cæteros Filliucius *tom. 2. quest. moral. tract. 28. c. 7. num. 152.* Marefcot. *lib. 2. var. resol. cap. 95. num. 29.* Valq. *lib. 2. contro. cap. 89. num. 8.* Monet. *loc. citat. num. 92. in fin.* Covarr. *dict. cap. 17. num. 8.* Grimaudet, *au traité des dixmes, lib. 3. cap. 6. de la coutume sur le payement des dixmes, num. 3.* † Ubi ostendit, in exordio Christianæ religionis decimarum solutionem, ex mera fidelium liberalitate, & charitate originem duxisse, ut Ecclesiæ ministrorum alimentis subveniretur: & quod si decimæ in aliquo Christi Domini, vel Apostolorum præcepto fundatæ essent, illarum aliqua mentio apud antiquos ejus ætatis Patres facta fuisset; & generaliter ubique illarum exactio fieret: quod tamen non sic se habet, ut mox dictum est. † Et in effectu in *dict. cap. in aliquibus, in princip.* dicitur multas esse gentes, quæ secundum suos ritus decimas suo more non solvunt, quamvis censentur nomine Christiano: & in eodem *cap. circa finem, ibi, ex lege divina, vel consuetudine approbata: & in cap. cum sint homines 18. ibi, ad consuetudinem duximus recurrendum: & in cap. ad Apostolica 20. ibi, Quod per consuetudinem diu obtentam, noveritis observari: & in cap. commissum, ibi, quæ priusquam solebant persolvi, & in cap. final. de Paroch. ibi, si in ultramarinis partibus ratione prædictorum decimæ persolvantur.*

13 Et quamvis Canonistæ, ut antea diximus, sint contrariæ opinionis; tamen ut dicit Expilly supra citatus, & alii, magis credendum est hæc in re

Theologis, quam Canonistis, qui in propria causa, & ad propriam utilitatem pro majori parte scripserunt: ex traditis per Cyn. in *leg. quor. Col. de judic.*

Et si exemptio totalis à solutione decimarum esset contra jus divinum, Concilium Lateranense non permisisset, infestationes ante illud Concilium in favorem laicorum factas subsistere: quod fuit celebratum anno 1179. & Gallia, quæ fidem Catholicam & Ecclesiasticorum jura tueri solita est (si hæreticorum tempora tollas) consuetudines, quibus multi populi à decimarum præstatione sunt liberi, minime tolerasset: ut dicit Grimaudet in *dict. tract. des dixmes, cap. 6.* Plura in hanc rem Diana *resol. moral. part. 3. tract. 5. resol. 77.* Summa Dianæ in *verb. decime, num. 2.*

Huic opinioni (cùm negotium in Gallia tractatur) annuit ordinatio Regia relata per Thevenau. *lib. 1. tit. 13. art. 5.* prohibens consuetudinem, aut prescriptionem adversus decimas opponi, præteream quæ in jure admittitur: & in effectu ibidem Theven. ait, hoc casu sufficere quod allegetur titulus, & probetur possessio immemorialis, etiam ad obtinendum in petitorio, asserens ita in Gallia prædictam quamvis differentiam inter consuetudinem, & prescriptionem in hac materia non approbet.

Notandum tamen est, consuetudinem istam cum suis omnibus requisitis verificandam esse, videlicet cum possessione 40. annorum, secundum aliquorum opinionem; vel cum possessione immemoriali, secundum sententiam aliorum: quæ posterior sententia verior est, & in Galliæ tribunalibus recepta. Theven. *dict. lib. 1. tit. 13. art. 5. in verb. ny allegem prescription, in fin.*

Quod ad prescriptionem attinet, non solum ad eam temporis lapsus allegandus est; sed titulus etiam temporis diuturnitate præsumptus; cujus non tunc probatio, sed sufficit allegatio: qui enim pro se temporis immemorialis probationem habet, potest allegare titulum meliorem de mundo; præterea si loco decimæ certum quid annuum persolvatur, quo casu potest allegari titulus concordie, & transactionis, qui in materia decimarum licitus teste Rebuff. de *decim. quest. 13. num. 36.* Grimaudet, *des dixmes, lib. 3. cap. 7.*

Qui autem nullas omnino decimas solverunt, melius facturi sunt, si famam privilegii cum tituli præsumptione probaverint. Menoch. *lib. 6. præsumpt. 86. num. 4. & 5.* Monet. de *decim. cap. 5. num. 74. & 118.* † Quæ famæ privilegii probatio corroboratur, si probetur scripturas & documenta, externis quibusdam fortuitisque casibus, belli, incendiis, direptionis & similibus probabiliter fuisse deperditas. Grimaudet in *dict. tract. lib. 2. cap. 6. num. 32.* & ita tunc indicatum per Arrestum Curie Parisiensis die 20. Novembris 1568. quod sufficit allegare titulum quæ præcedat Concilium Lateranense: & pro hujus probatione, docere de possessione, seu quali temporis omnem hominum memoriam excedentis. Louet *litter. D, num. 35.* Quia possessio immemorialis æquipollens titulo, ne aliqui fiat præjudicium illi, qui propter bellorum civilium casus, scripturas & documenta amiserunt. † Nec Concilium Lateranense constitutio in hoc capite decimarum, est in totum apud Gallos usu recepta. Forget *tit. des dixmes, cap. 2. num. 4. & 5.*

Neque obstat, quod Additio ad Louet *(serm. D. 13. num. 9. in fine, versic. quand une personne legit)* asserit, laicos nullo unquam tempore exemptionem

nem à decimis præscribere possit. Quia intelligendus est, quando laicus sola temporis diuturnitate nititur, secus si ultra temporis lapsum tituli præsumptionem alleget: hoc enim sufficit in Gallia, ut jam fuit ostensum; maxime quando Ecclesiastici habent aliunde necessaria ad alimenta: quia hoc casu, decimæ non sunt de jure divino, & sic cessat ratio fundamentalis ejusdem Authoris. † Quamvis Rota Romana aliter judicare soleat, nempe solam possessionem immemorabilem non sufficere, nisi probetur fama privilegij ante Concilium Lateranense obtenti: ut probatur ex decisione 474. n. 3. & 4. part. 1. in recent. & apud Duran. decis. 205. num. 15. † Sed contraria opinio non solum in Gallia recepta est, verum etiam apud plurimos DD. Joan. Andreas in cap. cum Apostolica 7. num. 6. de his que sunt à Prelatis, & ibi Anton. de Butrio num. 17. Anchar. num. 6. Invol. num. 21. Latrea part. 2. allegat. 69. num. 17. Et communem hanc esse sententiam, testatur Alexand. consil. 6. numero 4. in fin. versic. pro quo adduco, & num. 5. & ibi Addit. in verb. latius, qui plures ejusdem opinionis DD. allegat, Theven. loco citato.

26 Ultimo loco advertendum est, quod licet Parochus primitivus fundatam habeat intentionem in exactione omnium decimarum; si tamen reperiat alia Ecclesia præscripsisse jus exigendi decimas; vel quod loco decimarum, prædia quedam adinstar Parochi sub censu annuo, aut alia præstatione concesserit, & appareat hanc annuam solutionem subrogatam esse in locum decimarum, non poterit aliquid pro decimis à Parocho primitivo prætendi: quia Ecclesia contra Ecclesiam jus decimas exigendi privative, præscribit spatio quadraginta annorum, c. ad aures, de præscript. cap. 1. cod. tit. lib. 6. Covarr. lib. 2. variar. resol. cap. 17. num. 7.

CAPUT LXXIII.

Quomodo acquiritur jus capellæ, vel sepulturæ in Ecclesiis regularium, in quibus laici juspatronatus obtinere nequeunt, ad effectum præsentandi, sed tantum ad effectus honorificos. De jure sepulturæ, an transeat ad hæredes sanguinis, vel ad extraneos. Utrum finita familia jus sepulturæ, aut jus apponendi arma, & insignia, possit alteri concedi in præjudicium memoriæ fundatoris. Arma, insignia, inscriptiones, & similia sculpta, vel duntaxat depicta in capella, aut Ecclesia per fundatores, aut benefactores, quando & quomodo apponi, vel auferri possint. Et quæ requirantur ad hoc ut benefactoris arma, de consensu regularium apponi queant in ipsorum Ecclesiis, remanentibus semper insignibus, & inscriptione facta in honorem memoriæ fundatoris.

SUMMARIUM.

- 1 Quamvis alicui competat jus sepulturæ in aliqua capella, non ideo sequitur, ad illum spectare jus capellæ.

Sanleg. Resol. Tom. I. Pars I.

- 2 Et è contra, concesso jure capellæ, non censetur concessum jus funerandi, nisi fuerit in concessione expressum.
- 3 Quando requiratur assensus Apostolicus in concessione capellæ, Remissivè.
- 4 Juspatronatus capellæ non acquiritur benefactoribus simplicibus, sed solis dotatoribus, seu fundatoribus.
- 5 Juspatronatus non competit laicis in Ecclesiis regularium. Intellige, ut num. 20.
- 6 Mortuo illo qui jus sepulturæ habet, totaque illius familia extincta, potest sepultura, aut capella alteri concedi. Intellige ut infra, numero 16. & 17.
- 7 Capellæ sunt membra Ecclesiæ, in qua sunt constructæ, & eodem modo regulandæ.
- 8 Capellæ potest edificari in Ecclesiis patronatæ, etiam invito & repugnante Patrono.
- 9 Insignia seu arma insculpta lapidi, apponere nemini potest, nisi sit fundator, seu Patronus.
- 10 Arma depicta in papyro possunt apponi in capella ab hærede fundatoris, ut ibi remaneant duntaxat durante anno luctus.
- 11 Inscriptio potest apponi in capella in honorem fundatoris.
- 12 Arma fundatoris non possunt tolli, etiamsi tota illius familia fuisset extincta.
- 13 Ampliatur etiamsi fundator fuisset declaratus proditor, & rebellis, ex Romani sententia.
- 14 Extincta familia simplicis benefactoris, ejus insignia tolli possunt, quamvis ejus sepultura insculpta.
- 15 Qui sepulturam habet, potest in ejus lapide insignia sua insculpi facere.
- 16 Quæ sepulchra sunt familiaria, & ad solos hæredes sanguinis transeant, & quæ ad quoscunque, etiam extraneos hæredes transmittantur.
- 17 Jus sepulchri, & insignium non transiit ad fidei commissarium.
- 18 Sicini nec jus capellæ, quando substitutus est extraneus.
- 19 Quid observandum sit quando religiosi concedunt ex urbanitate appositionem armorum aliis, quam fundatoribus.
- 20 Juspatronatus potest laicus acquirere in Ecclesiis regularium, quoad jura honorifica.
- 21 Hæres extraneus, cui ex urbanitate conceditur ut arma sua apponat, non potest auferre insignia fundatoris.
- 22 Quæ intervenire debeant, & sub quibus conditionibus permitti possit hæredi extraneo, ut arma sua apponat in capella, vel Ecclesia.

Variæ occurrunt controversiæ circa capellas, & jus arma & insignia lapidea aut depicta fundatorum, vel benefactorum in illis apponendi, & sepulturas aliarum personarum in eis prohibendi: pro quarum dilucidatione sequentia notanda sunt.

In primis enim, quod licet alicui competat jus sepulturæ intra capellam alicujus Ecclesiæ, non ex eo sequitur, ipsi competere jus capellæ; cum in una capella pluribus facultas, & jus sepulchri competere possit, quamvis nec illam fundaverint, nec dotaverint: at juspatronatus, seu jus capellæ, ad solum fundatorem, datorem vel constructorem pertinere possit. † Quam differentiam agnovit Ricc. in prax. 2. alienat. ver. Eccles. decis. 42. ubi dicit quod concessa capellæ, non censetur concessum jus funerandi; ideo monet tabelliones, ut in hoc advertant, dum super simili materia contractus recipiunt, ut apponant